Anul al 54-lea | 24 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 14 Pagini | Nr. 278 Sâmbătă 9 Octombrie 1937
P IIII
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII"

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Naţionalismul domină politicul şi economicul

In epoca noastră, naţionalismul se afirmă şi se desvoltă în toate continentele. El se manifestă pretutindeni ca un fenomen natural etnologic, social, politic, economic şi cultural, în strânsă legătură cu evoluţia popoarelor, intrate în faza naţionalităţii.

In 1927, Albert Thomas, fostul director al Biroului internaţional al muncii, a făcut o anchetă în ţările din Extremul-Orient asupra stării lor sociale şi economice. In raportul ce l-a adresat Societăţii Naţiunilor, Albert Thomas a constatat cu uimire desvoltarea naţionalismului în China, în Japonia şi în celelalte ţări din Extremul-Orient.

In învăţământul public chinez secundar şi superior s'au introdus, după războiul mondial, cursuri pentru studiul celor trei principii: principiul naţionalităţii; principiul auto-determinării şi principiul social în legătură cu interesele speciale ale poporului chinez.

Până şi în Statele-Unite ale Americii de Nord, cu tot amestecul raselor şi al naţionalităţilor, există un curent puternic de opiniune în favoarea constituirii unei naţiuni unitare.

Doctrina lui Monroe, care la orginea sa a pornit de la concepţia „America a americanilor", a ajuns, azi, să reprezinte tendinţele de apărare ale naţionalismului specific american.

Măsurile ce le-a luat guvernul din Washington împotriva imigraţiunii elementelor străine din alte continente, prin legea votată în 1924 (Iohnson Bill), au fost cerute, nu numai de interesele sociale şi economice ale cetăţenilor americani, ci şi de consideraţiuni etnice, rasiste.

Intr'un articol publicat în „L'Esprit international", contele Carlo Sforza a constatat pătrunderea „virusului naţionalist" în Statele-Unite, care, după războiul mondial, a început să opereze în sens invers cu americanismul „protestant" şi „nordic" şi cu democratismul cosmopolit.

Iată, acum, fenomenul petrecut în Franţa. Pe când înainte de războiul mondial se spunea în această ţară, că poporul francez, prin echilibrul forţelor sale materiale şi morale, prin structura sa etnică, socială şi economică, prin influenţa covârşitoare a civilizaţiei sale, este capabil să topească toate elementele străine, să le asimileze şi să le disciplineze, după încheerea păcii, s'a ajuns la alte constatări de fapte şi concluzii, care au impus o reacţiune împotriva pericolului ce-l prezintă invazia elementelor de alte origini etnice.

Naţionalismul francez, conservator, apărător al intereselor superioare ale statului şi populaţiunii băstinaşe, în opoziţie cu democraţia internaţională, a luat corp şi suflet.

Intr'un articol publicat în „L'Echo de Paris", sub titlul: „Naţionalismul conduce universul", citim:

„E paradoxal ca cea mai recentă legislaţie a noastră să se preocupe atât de mult de proecţia lucrătorilor francezi împotriva patronilor, când interesele lor sunt solidare şi atât de puţin împotriva străinilor ce invadează toate meseriile noastre şi fac concurenţă muncii franceze... Istoricul de mâine se va mira cum a putut un popor, ce s'a apărat cu atâta eroism contra cuceririi prin război, să îngădue străinului să invadeze pacific teritorul său, să turbure viaţa sa socială, să oprime pe naţionalii săi, să pună stăpânire pe avutul şi puterea sa, să apese atât de greu asupra destinului său".

Apoi, dacă în Franţa rerepublicană şi leagăn al democraţiei, care din spirit larg de ospitalitate şi generozitate, a deschis frontierele elementelor străine, se constată pericolul ce-l prezintă invazia şi penetraţia acestor elemente în toate ramurile de activitate, atât în domeniul social şi economic, cât şi în cel politic, pentru siguranţa statului şi munca naţională, n'avem noi datoria şi dreptul să reacţionăm împotriva aceluiaş pericol, care este şi mai grav şi impune soluţii practice cât mai grabnice în vederea asigurării în condiţiuni normale a muncii naţionale şi a consolidării noastre sociale şi economice?

Apelul d-lui Roosevelt

—xOOx—

Pace sau război?

de R. SEIŞANU

Discursul pronunţat de d. Roosevelt, preşedintele Statelor-Unite ale Americei de Nord, la Chicago, împotriva celor ce nesocotesc tratatele şi prin politica lor provocatoare pot pune în primejdie pacea mondială, este considerat „epocal" de presa aşa zisă democratică, atribuindu-i-se chiar o semnificaţie politică excepţională: aceea a eşirii din rezervă a Statelor-Unite faţă de problemele internaţionale şi chiar faţă de Societatea Naţiunilor.

Se pot oare trage asemenea concluzii din discursul preşedintelui Roosevelt?

Să fie oare marea republică americană dispusă, faţă de gravitatea situaţiei internaţionale, să modifice politica sa externă, în sensul unei strânse colaborări cu toate celelalte puteri şi cu Societatea Naţiunilor, în vederea salvării, în comun, a păcii, împotriva celor ce urmăresc turburarea ei prin călcarea tratatelor şi a principiilor ce sunt la baza dreptului internaţional?

Dacă d. Roosevelt a condamnat intervenţiile nejustificate în afacerile interne ale altor naţiuni; invazia teritoriilor străine cu violarea tratatelor; anarhia internaţională, care ameninţă siguranţa tuturor naţiunilor şi a constatat nevoia unei sforţări comune a naţiunilor pacifice împotriva celor ce vor să zdruncire temeliile înseşi ale civilizaţiei, nu trebue să uităm politica tradiţională a republicii Statelor-Unite şi interesele sale speciale în zona asiatică a oceanului Pacific, care se ciocnesc cu interesele Japoniei.

Presa americană, care e în măsură să dea o interpretare mai apropiată de adevăr declaraţiilor d-lui Roosevelt, a înţeles dintr'insele o condamnare severă a operaţiilor militare japoneze în China şi deci o indicaţie, că republica Statelor-Unite ar fi de astădată şi în această chestiune, dispusă să întreprindă o acţiune comună cu alte puteri interesate şi o altă acţiune, paralelă cu aceea a Societăţii Naţiunilor, pe tema apărării păcii şi a civilizaţiei împotriva violatorilor de tratate.

Reamintim că republica americană a mai exercitat o presiune asupra Japoniei, printr'o acţiune paralelă cu Societatea Naţiunilor, după izbucnirea războiului din Manciuria, în Septembrie 1931.

In această chestiune, iată ce spune d. N. D. Houghton, profesor de ştiinţe politice la Universitatea din Arizona, — în broşura: „Statele-Unite şi organizaţia mondială în 1935":

„Totuşi, sforţările disperate ale guvernului Statelor-Unite pentru a îndemna guvernul japonez să modifice politica sa faţă de China, au fost exact comparabile cu acelea ale Soc. Naţiunilor şi au fost tot atât de zadarnice...

La 7 Ianuarie 1932, secretarul Stimson a trimis note identice Chinei şi Japoniei, declarând că guvernul Statelor-Unite „nu poate să admită legalitatea niciunei situaţii DE FACTO şi el înţelege să nu recunoască niciun tratat, sau acord, care ar putea compromite drepturile ce le are Statele-Unite prin tratate...".

La 11 Martie 1932, Adunarea Soc. Naţiunilor a adoptat o propunere asemănătoare cu notele secretarului de stat Stimson, trimise Japoniei şi Chinei în Ianuarie, declarând că „e de datoria membrilor Soc. Naţiunilor să nu recunoască nicio situaţie de fapt, nici tratat, sau acord, care ar fi obţinut prin mijloace contrarii pactului Societăţii Naţiunilor şi pactului dela Paris".

Comparând cele două texte, se poate constata acordul în ce priveşte nerecunoaşterea situaţiei de fapt şi a eventualelor tratate, sau acorduri şi deosebirea în partea finală: Statele-Unite pomenesc de tratate, sau acorduri ce ar fi „contrare drepturilor şi intereselor sale, recunoscute prin alte tratate": iar Societatea Naţiunilor, de tratate sau acorduri, „care ar fi contrarii dispoziţiilor pactului său şi ale pactului din Paris".

Prof. american, d. N. D. Houghton spune mai departe:

„Flota americană în întregime a fost concentrată în Pacific şi Departament of State a publicat textul complet al corespondenţei sale cu Japonia, care dovedeşte, că Statele-Unite au arătat mai multă fermitate decât Societatea Naţiunilor, faţă de Japonia".

Din expunerea acestor fapte reese, că şi în 1932, când a izbucnit războiul între China şi Japonia, America a intervenit mai energic decât Societatea Naţiunilor împotriva Japoniei, însă fără succes, de oarece Japonia a creat statul manciurian. De câteva luni, ea este iarăş în stare de război cu China şi în opoziţie de interese cu Statele-Unite şi U. R. S. S.

Rămâne să vedem cum vor evolua evenimentele din Extremul-Orient şi în ce condiţii s'ar putea înlătura întinderea războiului.

(Continuare în pag. 2-a)

Legionarii americani la Paris

D. Daniel Doherty, şeful legionarilor americani cari au venit la Paris, după ce a depus o coroană de flori pe mormântul soldatului necunoscut aprinde flacără dela mormânt.

Presa italiană vorbeşte cu entuziasm despre inaugurarea liniei aeriene Bucureşti-Roma

O nouă mărturie a romanităţii între Tibru şi Dunăre

Roma, 6 (Rador). — *Presa italiană publică lungi telegrame din Bucureşti, privitoare la inaugurarea liniei aeriene ce va lega de aci înainte Roma de capitala României şi scoate în evidenţă primirea măreaţă pe care autorităţile aeronautice române şi direcţia presei au făcut-o oaspeţilor italieni şi jugoslavi, sosiţi cu cel dintâi avion.*

Se subliniază cu deosebire cuvântarea d-lui ing. Gheorghiu, secretarul general al ministerului aerului, care a făcut călduroase urări pentru Suveranul Italiei şi pentru Duce, ca şi articolele pline de cordialitate apărute în ziarele bucureştene.

„Tribuna" scrie că atât linia aeriană Roma-Belgrad-Bucureşti, cât şi linia Bucureşti-Belgrad-Milano sunt menite să apropie cât mai mult cele trei popoare care au motive profunde să stabilească între ele legături strânse. Ziarul adaogă că apariţia pe cerul românesc a unui avion italian este o dovadă că Roma, întocmai ca pe vremea lui Traian, este totdeauna prezentă acolo unde trăiesc copiii ei.

D. Silvio Petruccio, care a fost printre călătorii sosiţi la Bucureşti cu avionul care a inaugurat linia aeriană, publică în „Popolo d'Italia" un entuziast articol intitulat „Aripile Littoriei între Tibru şi Dunăre", în care spune că aripa tricolură italiană a descris un arc între Tibru şi Dunăre, între Mediterana şi Marea Neagră, între Roma imperială şi pământul unde odinioară au coborît acvilele lui Traian, unde cultura şi mărturia romanităţii, — cu toate vicisitudinile istoriei — dăinuiesc în numele însuşi de România, în limbă, în manifestările spirituale şi în monumentele ei eterne".

Italia a denunţat clauzele economice ale acordului dela Roma

Ungaria nu mai poate exporta în Italia cereale şi vite

Budapesta, 6 (Rador). — **O comisiune de experţi comerciali şi financiari unguri va pleca, Marţea viitoare, la Roma, spre a negocia un nou aranjament cu privire la clauzele economice ale acordurilor dela Roma.**

Corespondentul agenţiei „Havas" precizează că noul acord urmărit s'ar referi în primul rând la noua distribuire a importului italian de cereale şi vite. Acest import, care până acum câtva timp era împărţit între Austria şi Ungaria, se împarte acum între Austria, Ungaria şi Iugoslavia. Această situaţie nouă este consecinţa logică a discursului rostit de d. Mussolini la Milano, prin care anunţă îmbunătăţirea raporturilor italo-iugoslave.

Starea de lucruri astfel creiată, continuă corespondentul agenţiei „Havas", a produs o impresie penibilă la Budapesta. Se subliniază în capitala ungară că acum două săptămâni, când Italia a denunţat clauzele economice ale acordurilor dela Roma, denunţarea aceasta s'a făcut în mod foarte discret, evitându-se orice publicitate în jurul ei.

Presa ungară, şi în special „Pesti Naplo", declară că, în aceste condiţiuni, Ungaria va trebui să caute pentru cerealele şi vitele sale alte debuşeuri, de pildă Elveţia sau ţările scandinave.

Prinţul Paul, moştenitorul tronului grecesc, cu logodnica sa, principesa de Brunswick

Italia nu trimete trupe în China

Roma, 6 (Rador). — **Cercurile autorizate desmint că Italia se pregăteşte să trimită noui trupe de întărire în China.**

—oxo●oxo—

FILME

A murit Doru.

N'a intrat cineva în Palatul Justiţiei fără să fi rămas uimit în faţa unui om mărunt, încovoiat, cu părul cenuşiu şi netuns de cine ştie când, cu pălăria scofâlcită şi pătată, cu un palton jerpelit, purtat şi vara, cu un ghiozdan ros, străbătând cu paşi mici sălile de jos.

Când se obosea, se retrăgea la „Urlătoare", unde se lupta, cât îi ajutau puterile, cu problemele juridice, politice sau picante, puse în discuţiune de confraţii săi. Odată scăpat din jocul de popice, adormea de preferinţă pe canapele de piele. Chemat într'o zi la decanat, spre a fi prevenit să renunţe la acea deprindere, Doru s'a apărat astfel:

— Fiecare doarme când poate şi pe ce găseşte. Arătaţi-mi un text de lege contrariu.

— Dar de ce nu vă tundeţi? I-a întrebat consiliul, interpretând sentimentul corpului de avocaţi şi prestigiul profesiunei, necompatibil cu claia de păr.

— Ce articol pedepseşte pe aceia cari au milă de capul lor şi nu dau voe unui bărbier să le cosească părul? Căci nu veţi pretinde să mă tund singur!

Pleda Doru vreodată? Da. Era văzut şi auzit la bară — pe vremuri mai des, mai târziu tot mai rar.

Unde locuia, cu ce trăia, erau controverse imposibil de deslegat. De aci, legende în care, poate, se găsea şi un dram de adevăr. Se spunea că dormea în gări, în sălile de aşteptare, şi la nevoe în vagoanele de pe linii moarte; că buzunarul paltonului antic ar fi fost o adevărată casă de fier, cu un depozit voluminos de bancnote mari; că avea bani daţi cu împrumut, din care cauză conversiunea ar fi coincidat cu culmea diagramei descompunerii sale fizice şi spirituale.

De aceea, colegii au crezut că slujesc şi structura lui morală şi prestigiul baroului, conducându-l la Spitalul Central. Dar după o absenţă de o durată relativ scurtă, i s'au deschis porţile acolo unde, pe semne, nu stă scris pentru toţi: Lasciate ogni speranza voi ch'entrate...

Infăţişarea lui legendară însă nu va mai turbura fizionomia vastă şi variată a Palatului Justiţiei, pentrucă Doru s'a stins zilele acestea, lăsând după el o amintire ce nu este lipsită cu totul de duioşie...

DON JOSE

Codul onoarei

de ALEXANDRINA GR. CANTACUZINO

In evoluţia crizei mondiale, provenită din sfârşitul unui ciclu şi începutul altuia, atingem punctul culminant şi păşim spre lămurirea conştiinţelor care în lupta între ideologii vor alege în curând calea ce va reglementa viitorul mers al omenirii.

Din ce în ce mai mult ordinea morală va precumpăni; ţările care vor aşeza organizaţia politică şi socială pe disciplina morală vor birui. Restălmăcirea cuvântului libertate, ce unii au vrut să-l transforme în haos, este pe sfârşit. Omenirea cere a fi stăpânită în pornirile rele de voinţă colectivă, cere să se întroneze adevărul, dreptatea, curăţenia sufletească. Codul onoarei este legea de cărmuire de mâine. Dela cel mai umil cetăţean la conducători, toţi se vor supune acestei dogme; morala privată şi publică tinde a fi instaurată ca o religie; administraţiile publice nu vor putea să se sustragă acestei legi, fără ca funcţionarii ce le conduc să nu decadă dela drepturile lor.

Reforma mare, imperioasă, mai ales în România, este aplicarea celor mai grave sancţiuni, lipsei de respect pentru onoarea colectivă prin călcarea legilor, a contractelor, a angajamentelor luate de Stat, judeţ, comună faţă de cel mai umil cetăţean şi chiar între ele. „Lasă-l să piarză, că are de unde plăti", (când reclamantul este bogat). „Dă-l încolo pe pârlitul acesta", (când este sărac).

„Lasă că fac eu să plătească prefectura", când este vorba de un litigiu între primărie şi prefectură şi aşa mai înainte, fără ca o clipă simţul dreptului călcat în picioare să mişte conştiinţele unor funcţionari, pentru cari a fura pentru ei, pentru Stat, pentru alţii, este suprema voluptate, putinţa de a râvni la înaintare, la onoruri.

Este un şiret! Mare laudă în care se oglindeşte decăderea morală în care ne sbatem.

In Franţa, pe care vrem să o luăm ca pildă, dar pe care o cunoaştem aşa de puţin în părţile esenţiale, un prefect de l'Ile de France, anume Jean Garnier, contractează cu administraţia castelului Bonel, schimbul unui teren cedat judeţului, în schimbul altuia şi al unei sume de bani.

Nu respectă angajamentul; *este chemat în faţa consiliului de Stat, plăteşte din banii lui daunele cerute de administraţia castelului şi este scos prin decizia consiliului de Stat din funcţiunea lui cu menţiunea:* „Fonctionnaire incorrect, indigne de représenter la République". *N'a mai putut fi reintegrat de atâţia ani, cu toate stăruinţele politicianilor. Aceasta este structura morală a Franţei, care i-a permis dealungul veacurilor să reziste la convulsiuni interne şi externe.*

Masaryk a înţeles aceasta atât de bine, încât a fost prima sa grijă când a luat frânele noului Stat cehoslovac de a creea o conştiinţă de drept şi de cinste. Pe când eram la Lany a venit un ministru să-i ceară îndepărtarea unui german, care făcea mari neajunsuri guvernului. O discuţie mare a urmat, iar la dejun bătrânul filosof şi mare om de Stat ne-a spus: „Au vrut să-mi ceară iscălitura pentru o nelegiuire şi le-am spus: „Călcând legea contra unui adversar, îi dăm o victorie morală şi ne micşorăm pe noi înşi-ne, făcând ca forţa să primeze asupra dreptului. Republica cehoslovacă şi Statul nostru au un singur rost la viaţă: Dreptul". Cu această lozincă, cu fruntea sus le vom birui toate".

Tineret al ţării mele, întemeiaţi acţiunea d-voastră de renovare pe dreptate. Cereţi o aspră disciplină întregii colectivităţi române; impunând astfel respect, vom fi în drept să cerem ca Statul Naţional Român să nu mai fie la cheremul vânzătorilor şi cumpărătorilor în toate domeniile. Ne sufocăm de acţiunea de acaparare a eterogenilor şi de necinstea materială şi morală a multor naţionali, a căror mentalitate este deformată de conducători.

Să nu uităm că pentru străbunii noştri Romani primul precept de drept era: Oneste vivere!

In Spania se duce război între civilizaţia creştină şi ateismul sovietic

Scrisoarea cardinalului Parisului către arhiepiscopul de Toledo

Paris, 6 (Rador). — Ziarul „La Liberté" anunţă că arhiepiscopul Parisului, cardinalul Verdier, a trimis o scrisoare arhiepiscopului de Toledo, primatul Spaniei, ca răspuns la scrisoarea colectivă adresată de curând întregii lumi civilizate de conducătorii bisericii catolice spaniole, prin care se denunţau ororile săvârşite în Spania de partizanii guvernului din Valencia.

Scrisoarea cardinalului Verdier spune între altele:

„Ce mare serviciu faceţi lumii, arătându-i prin evidenţa faptelor, unde duc ateismul pus în practică, stricăciunea morală, lipsa de autoritate şi complezenţa guvernelor faţă de toate aceste doctrine destructive şi ucigătoare ale comunismului".

Cardinalul Verdier continuă, declarând că lupta din Spania este în realitate o luptă între „civilizaţia creştină şi pretinsa civilizaţie a ateismului sovietic".

Inaltul prelat este de părere că dacă această luptă se desfăşoară acum în Spania, este pentrucă „duşmanii lui Dumnezeu au ales această ţară ca primă etapă în opera lor de distrugere".

„Dar — continuă cardinalul Verdier — o mare nădejde se ridică pentru patria noastră! Şi mai ales eroismul atât de creştin al copiilor voştri provoacă admiraţia întregei lumi. Gloria cavalerească a Spaniei trăeşte o nouă splendoare. Spania din viitor, tot atât de prea creştină, tot atât de credincioasă, mai ales prin noua ordine socială stabilită prin enciclice, îşi va relua drumul glorioslui său destin, mai frumoasă şi mai plină de încredere ca oricând".

M. S. Regina Maria a vizitat Cavarna

Cavarna, 6 Oct.

Zilele trecute, M. S. Regina Maria, şi A. S. I. Arhiducesa Ileana, însoţite de d. general Swiedeneck, au vizitat în trecere oraşul nostru.

Majestatea Sa a admirat lucrările de modernizarea staţiunii înfăptuite până azi.

—oxo●oxo—

Trei ani dela asasinarea regelui Alexandru I al Iugoslaviei

Belgrad, 6 (Rador). — *Cu prilejul împlinirii a trei ani dela moartea tragică a Regelui Alexandru I Unificatorul, membrii corpurilor legiuitoare vor asista în ziua de 9 Octombrie la serviciul religios care se va oficia la catedrala din Belgrad.*

Deputaţii şi senatorii se vor duce la Oplenaţ, unde se vor înclina în faţa mormântului marelui Rege. ■

Misterul răpirii generalului rus Miller

Generalul Skoblin a trecut prin Suedia şi Finlanda

Stockholm, 6 (Rador). — *Ziarul „Nya Dagligt" arată că d. Rekki, prefectul poliţiei capitalei a desmînţit svonul că generalul Skoblin, amestecat, după cum se ştie, în răpirea generalului Miller, şeful ruşilor albi din Paris, ar fi fost în Suedia.*

Ziarul înregistrează totuşi svonul că, după ce a părăsit Parisul, generalul Skoblin s'ar fi dus mai întâi în Suedia şi apoi în Finlanda, cu o barcă automobil.

Sălbătăcia unor indieni

Un mort şi medicul care l-a ingrijit, arşi pe rug

Bombay, 6 (Radio-Central). — Poliţia din Varranghel a arestat mai mulţi indieni, cari au ars pe rug, odată cu cadavrul unei rude şi pe medicul care a ingrijit pe pacient. Cei arestaţi au declarat că medicul asigurase pe bolnav că-l va însănătoşi în scurtă vreme, şi totuşi bolnavul a murit peste câteva zile. De necaz, rudele au pus mâna pe medic, l-au bătut crunt, l-au urcat pe rugul pe care era pus cadavrul şi le-au dat foc. Medicul a murit carbonizat de viu.

Cei arestaţi au fost trimişi în judecată pentru crimă şi condamnaţi la închisoare pe viaţă.